

Ruovesi Mustajärvi Viemäriputken kaivannon kaivamisen arkeologinen valvonta 2011

Hannu Poutiainen
Timo Jussila

Kustantaja: Mustajärven vesiosuuskunta

Sisältö:

Perustiedot	2
Valvonta	2
Yleiskartta.....	3
Kohde 1	4
Kohde 0.....	6
Kohde 2.....	7
Kohde 3.....	8
Kohde 4.....	9
Kohde 5.....	10

Perustiedot

- Alue:* Vesihuoltolinja Ruoveden keskustan pohjoispuolella, Pappilalahdelta Mustajärvelle. Kaivannon kaivuun arkeologinen valvonta kuudessa kohdassa.
- Tarkoitus:* Täyttää Pirkanmaan maakuntamuseon vaatimukset.
- Työaika:* Maastotyöaika: 12.5.2011
- Kustantaja:* Mustajärven vesiosuuskunta
- Tekijät:* Mikroliitti Oy, Hannu Poutiainen maastotyö, valmistelu ja raportti T. Jussila.
- Tulokset:* vesijohtoputkikaivannoissa ei havaittu mitään muinaisjäännykseen viittaavaa.

Valvonta

Mustajärven vesiosuuskunta toteutti pitkään suunnittelemansa vesijohdon/viemärin vetämisen Pappilanlahden länsipuolelta Mustajärvelle keväällä 2011. Vesihuoltolinja/viemäri linja oli inventoitu kolmeen kertaan v. 2010. Näissä raporteissa on tarkemmat kuvaukset vesihuoltolinjasta ja sen kohteista ym. Raportit ovat:

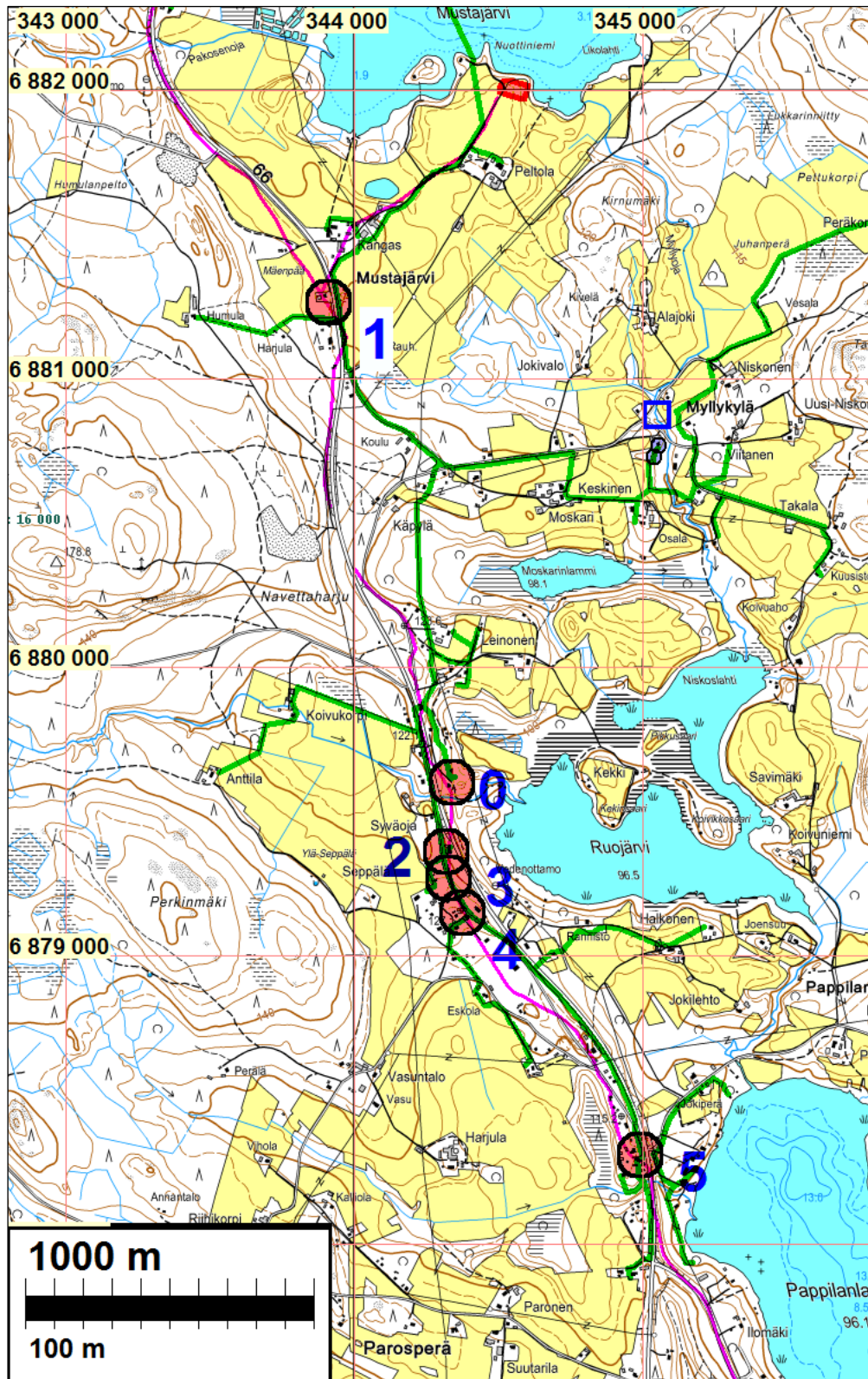
- 1) Jussila & Poutiainen 2010: Ruovesi. Mustajärvi-Ruovesi viemäri linjauksen muinaisjäännyksen inventointi.
- 2) Pirkanmaan maakuntamuseo, tarkastuksia linjalla 2011, tekijä tuntematon. Tarkastukseen viitataan kirjeessä 4.11.2010, diar 307/2010.
- 3) Jussila & Rostedt 2010: Ruovesi. Mustajärvi-Ruovesi viemäri linjauksen muinaisjäännyksen täydennysinventointi.

Em. inventoinneissa projisoitiin vanha tielinja nykyiselle kartalle isojaon toimituskartoilta (1793-8) ja osin pitäjänkartalta 1840 l.. Pirkanmaan maakuntamuseon mukaan 1790-luvun tielinjanpätkät jotka vaikuttavat poikkeavan nykyisestä, edelleen käytössä olevasta tiestä ovat muinaisjäännyksiä. Mikroliitti Oy:n inventoinneissa ei maastossa havaittu muinaisjäännykseksi katsottavia merkkejä ko. tielinjasta, Pirkanmaan maakuntamuseo oli sellaisia havainnut. Viemäri linja leikkaa tai sivuaa joissain kohdin oletettua vanhaa tielinjaa. Pirkanmaan maakuntamuseo edellytti lausunnossaan 13.4.2011 (diar 136/2011) että tietyissä kohdin viemäri linjaa tulee kaivanto kaivaa arkeologin valvonnassa em. vanhan tielinjan takia. Valvontatyön suoritti Hannu Poutiainen 12.5.2011.

Määrätyille paikoille kaivettiin arkeologin valvonnassa kaivinkoneella kaivantoa ensin siten, että peltomulta poistettiin ns. puhtaan maan rajalle, minkä jälkeen kaivantoa syvennettiin vähitellen. Mikäli syvemmällekin kaivettaessa ei ilmennyt mitään arkeologisesti merkittävää, kulttuurikerrosta, rakennetta, anomaliaa tms., kaivamista ei kyseisellä kohdalla jatkettu syvemmälle. Työssä käytettiin kaivinkoneen ohella työvälineinä lapiota, maanäyttekairaa ja kaivauslastaa. Kaivan-

tojen tasot ja seinämät dokumentoitiin valokuvaamalla valikoidusti ja havainnoista tehtiin myös kirjallinen dokumentointi.

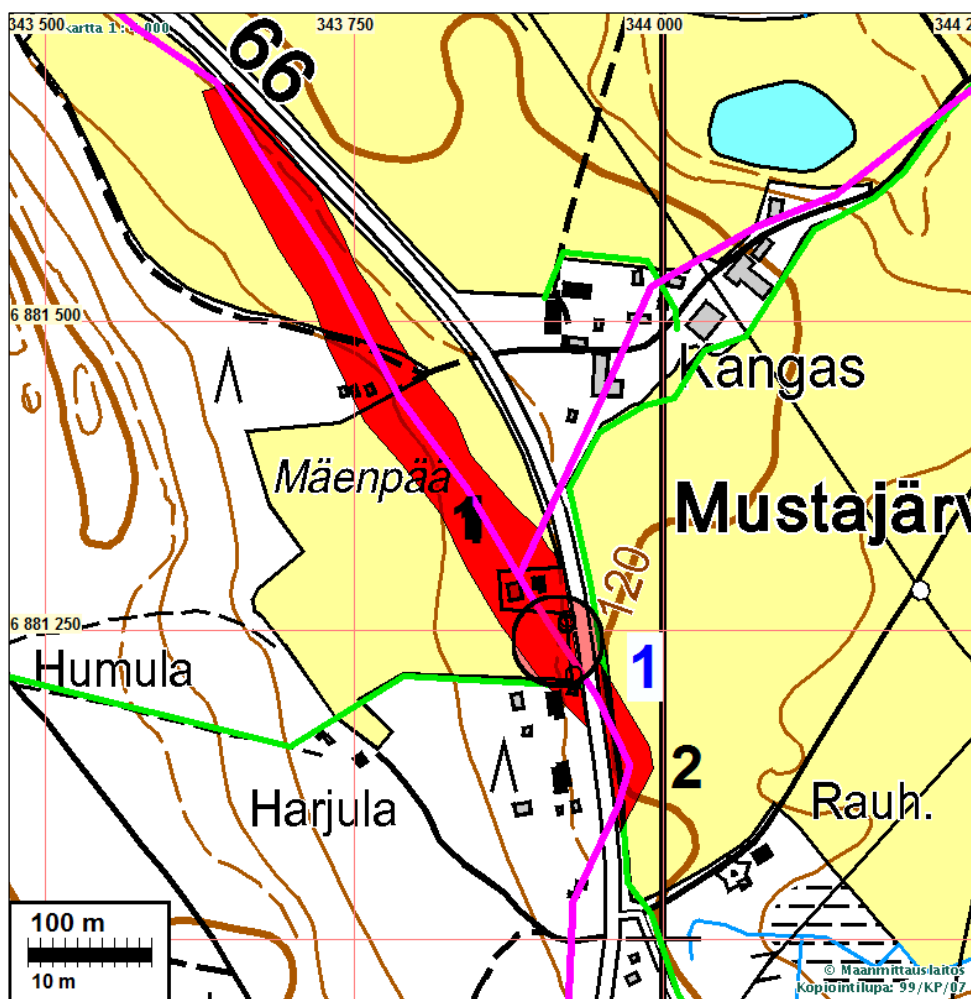
Yleiskartta

Vesijohtolinja vihreällä, vanha oletettu 1790-l tielinja sinipunaisella. Valvotut kohteet numeroitu ja ympäröity. Sama merkintä kaikissa jäljempänä olevissa kartoissa.

Kohde 1

Yhdessä kohtaa todettiin peltomullan poistamisen jälkeen selvä harmaanruskea humuspitoinen anomalia, joka näkyi niin tasossa kuin leikkauksessa erottuen normaalista punertavasta ja harmaasta maannoksesta selvästi. Tasossa oli myös selvästi havaittavissa, että kyseinen anomalia meni viistosti poikki kaivannon ollen noin 3 m leveä. Leikkauksessa saattoi havaita, että anomalia koostui epämääräisen kerroksellisesti ja vaihtelevasti humuksesta ja ”puhtaammasta” maa-aineksesta erottuen varsin selvärajaisesti ympäröivästä normaalista maannoksesta, varsinkin reunaosiltaan. Anomalian paksuus toisessa reunassa ohuimmillaan (20 cm) ja vastaavasti paksuimmillaan toisessa reunassa, noin 70 cm. Maa-aines koostui hiedasta ja humuksesta, muita maa-aineksia, kiviä tms. ei anomaliassa ollut todettavissa. Paikalle oli kaivettu kaapeli- tms. oja jo aiemminkin, minkä saattoi päätellä siitä, että kaivettaessa paljastui kupari-kaapelia ja kaivinkoneen kolmella piikillä varustetun kauhan jättämiä jälkiä.

Anomalia on hyvinkin tarkkaan sillä kohdalla ja sellaisessa kulmassa nykyisiin maastokiintopisteisiin, että se vastaa vanhassa kartta-aineistossa olevan maantien sijaintia ja kulkusuuntaa kyseisellä paikalla. Tällä perusteella kyseessä saattaa olla vanhan maantien jäännös. Ehdottaman varmasti sitä ei kuitenkaan voi sanoa, koska itse anomaliassa ei ole sellaisia piirteitä, joiden perusteella sen voisi - ilman kartta-aineiston johdattelevaa merkitystä - puhtaasti arkeologisiin havaintojen nojautuen perustellusti tulkita tierakenteeksi. Asiaan olisi tosin periaatteessa voinut yrittää saada selvitystä kaivamalla esimerkiksi kahteen muuhun kohtaan oletetun tie-linjan paikalle vastaavanlaiset kaivannot kuin kohteessa 1. Sitä kyseessä ollut tehtävänanto ei kuitenkaan edellyttänyt eikä mahdollistanut.

Kaivantoa kt.66:n länsipuolella

Havaittu jälki pellossa

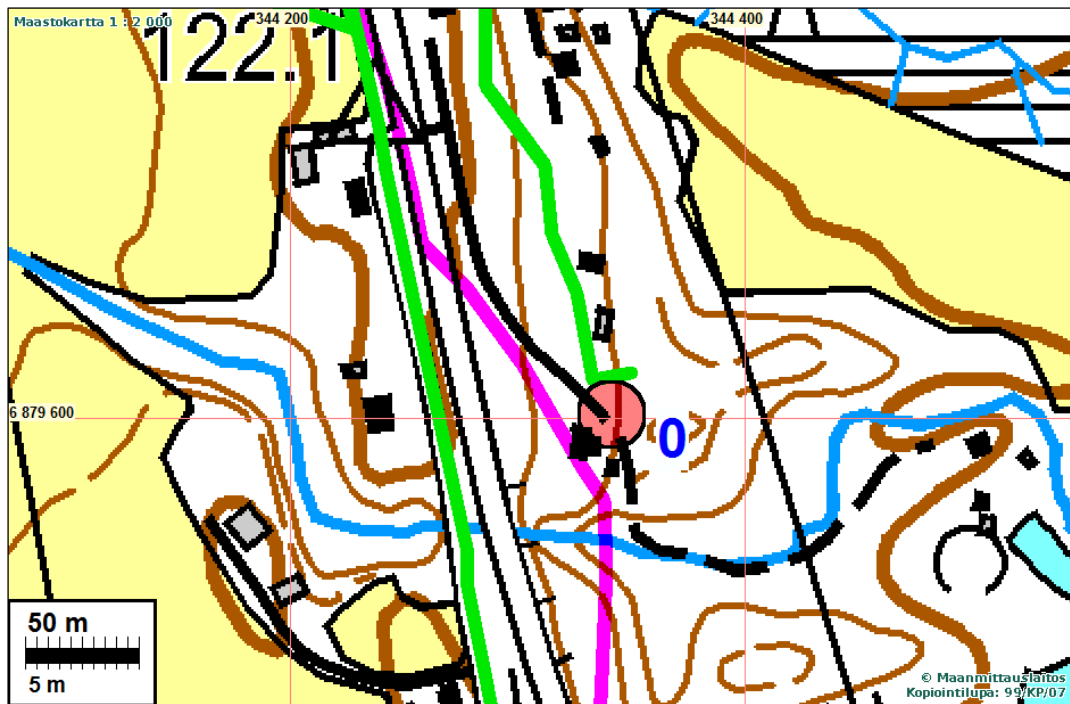

Jäljen kohta kaivannossa

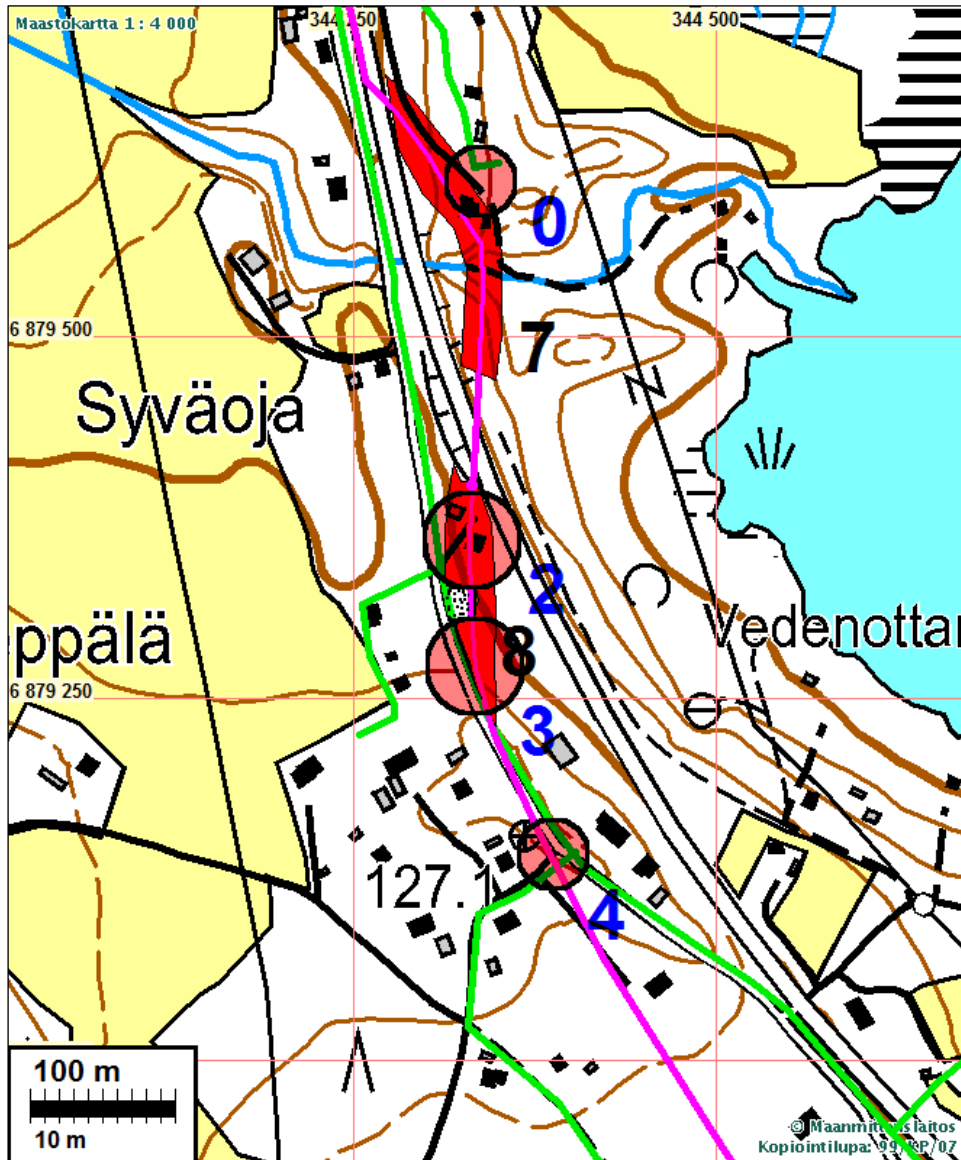
Kohde 0

Paikalle oli jo ennen arkeologista valvontakaivantoa kaivettu ja peitetty viemärikaivanto.

Kohde 2

Yhdessä kohtaa todettiin pintamaan poistamisen jälkeen pienialainen ja ohut nokimaa-alue, joka ilmeisesti on syntynyt paikallisen palamisen tuloksena. Yhdessä kohtaa pinnallinen sala-ojaputki. Lisäksi normaalia piha-alueen sekoittunutta ja pihatien kasattua ja sekoittunutta kerrosta. Muuten täysin normaali maannos eli jopa huuhtoutumiskerros säilynyt paikoin ohuehkon turvekerroksen alla ja sen alla normaali podsoli.

Kohde 3

Kaivannossa havaittavissa tien puolella nykyisen tien perustus ja metsän puolella normaali maannos. Viemärikaivanto oli suunniteltu kaivettavaksi suoraan nykyisen maantien viereen siinä kulkevaan maantieojaan ja/tai sen penkkaan

Kohde 4

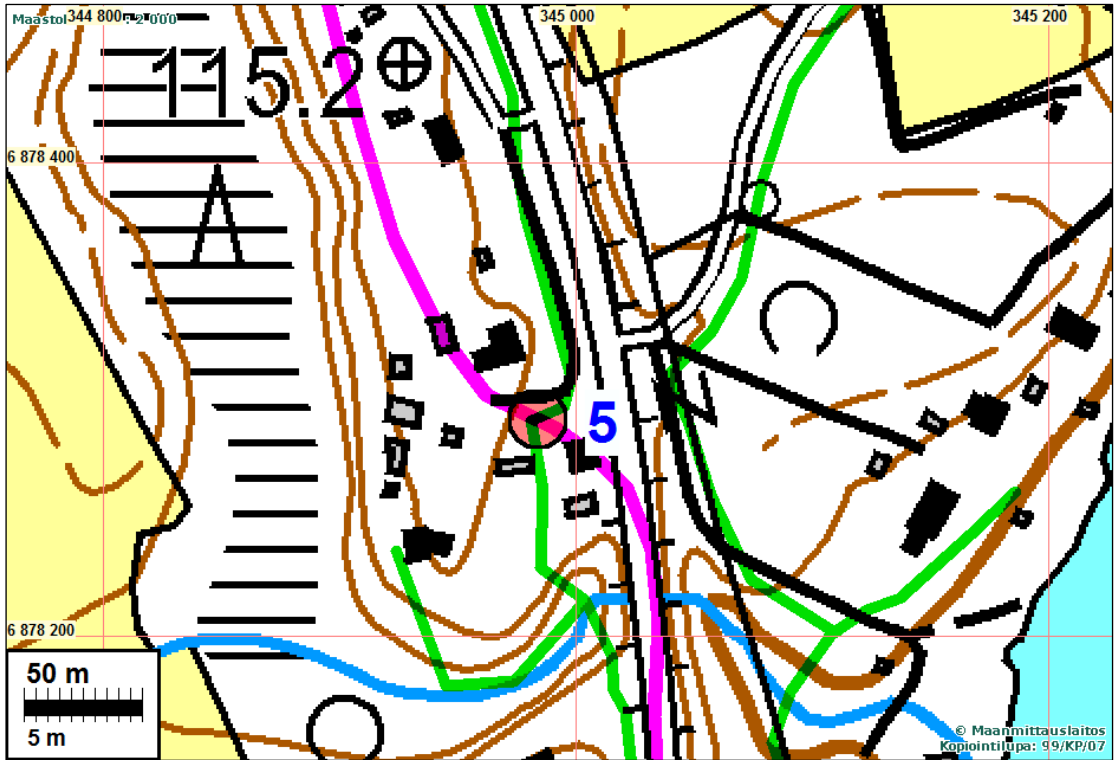
Tien puoleisessa päässä 1x2 m anomalia jossa nokea ja humusta, joka meni paikalla olevaa sekoittunutta humuskivennäismaakerrosta 5-10 cm syvemmälle. Ei löytöjä, ei merkkejä rakenteista eikä kulttuurikerroksesta. Muutoin paikalla normaali piha-alueen yms. toiminnasta muodostunut humuksen ja kivennäismaan sekainen kerros. Viemärikaivanto oli suunniteltu kaivettavaksi välittömästi pikkutien ja päällystetyn maantien viereen.

Kohde 5

Normaali metsämaan – puutarhan – tienvierustan maannos, ei mainittavia havaintoja.

27.1.2012

Timo Jussila